

19. Соціальна відповідальність бізнесу

Олена Саухіна, Ірина Біла

Національний університет харчових технологій

Вступ. Як відомо, бізнес існує в певному соціальному та політико-культурному середовищі й, звісно ж, не може ігнорувати інтереси суспільства, з якими зобов'язаний співвідносити власні інтереси. Більш того, оскільки стабільність розвитку суспільства є необхідною умовою стабільного розвитку підприємств, а отже, і ефективного їх функціонування, вони просто змушені розробляти й здійснювати заходи, що мають забезпечити стабільність. Таким чином, бізнес мусить бути соціально-відповідальним, і водночас соціальна відповідальність йому життєво необхідна.

Методи досліджень. Теоретичною базою дослідження проблем соціальної відповідальності бізнесу є досягнення вітчизняної та світової економічної науки. В роботі використовуються такі методи, як: аналіз – при з'ясуванні сутності та складових поняття «соціальна відповідальність», абстрактно-логічний – при формулюванні висновків.

Результати. До 2010 р. існувало понад 80 поширених дефініцій поняття «соціальна відповідальність», і було зрозуміло, що така різноманітна технологія не сприяє взаєморозумінню сторін. У 2010 р., після 5 років розробок, було прийнято стандарт – міжнародне керівництво із соціальної відповідальності ISO26000, яке встановило єдине тлумачення різних термінів концепції соціальної відповідальності [6]. Отже, соціальна відповідальність – це відповідальність компанії за вплив її рішень та дій на суспільство, навколишнє середовище шляхом чесної та етичної поведінки, який сприяє стабільному розвитку, зокрема здоров'ю та добробуту суспільства; враховує очікування різних зацікавлених сторін; відповідає чинному законодавству та міжнародним нормам поведінки та інтегрований у діяльність організації й практикується в її відносинах з іншими.

Цікаво, що одним із найбільш значних світових орієнтирів у розвитку питань соціальної відповідальності стала Міжнародна ініціатива ООН – Глобальний Договір ООН, що включає в себе 10 головних принципів щодо прав людини, праці, екології, боротьби з корупцією. Це добровільна ініціатива, що об'єднує підприємства світу в єдине співтовариство, мета якого – стабільний розвиток через відповідальне та інноваційне корпоративне керівництво [5].

Відповідно до встановлених міжнародних принципів соціальної відповідальності кожна компанія обирає шляхи своєї діяльності, які мають назву соціальна програма. Вона може бути зовнішньою і внутрішньою. Внутрішня соціально-відповідальна діяльність включає: розвиток персоналу з метою залучення й утримання талановитих працівників; турботу про соціальну захищеність працівників; професійний розвиток і навчання працівників; безпеку та гігієну праці; стабільність зарплатні. Внутрішня соціальна відповідальність включає: створення умов відпочинку та дозвілля, надання допомоги працівникам у кризових ситуаціях, підтримки ветеранам праці та надання можливості участі працівників у прийнятті управлінських рішень [2, с.230-234].

До зовнішньої соціально-відповідальної діяльності належать такі пункти: сумлінна ділова практика; інформаційна відкритість; допомога малому і середньому бізнесу; посиленна відповідальність перед споживачами за надані товари та послуги шляхом їх приведення до найвищих стандартів якості; упровадження соціально-значущих продуктів та послуг; охорона навколишнього середовища; повторне використання й утилізація відходів; акції з озеленіння та прибирання територій; благодійність тощо. Витрати, пов'язані з проведенням соціальних програм у контексті концепції соціальної відповідальності, вважають інвестиціями в майбутнє компанії, тому що вони наділяють її значними перевагами: підвищення інвестиційної привабливості й доступ до нових ринків; формування та підвищення репутації компанії, як наслідок – підвищення громадянської довіри; підвищення лояльності клієнтів, налагодження партнерських відносин; розвиток людських ресурсів; удосконалення екологічних процесів та найголовніше – зростання фінансового добробуту бізнесу [3, с.145-153]. Крім того, окрема мотивація існує і з боку держави. Можна навести законопроект О.Фельдмана «Про соціальні підприємства» в Україні. Згідно з проектом, статус соціального дає підприємству право на державну підтримку у вигляді пільг в оподаткуванні, веденні інвестиційної діяльності, вирішенні земельних питань тощо [1, с. 60].

Достатній рівень соціальної відповідальності підтримує приблизно 80% корпорацій світу. В Україні теж існує п'ятірка лідерів: «Київстар», «Nestle», «МТС», «Procter&Gamble» та «Nemiroff». Лідер п'ятірки – компанія «Київстар» часто проводить різні акції і тарифи для більш дешевого спілкування людей через засоби мобільного зв'язку, наприклад програма «Спілкуйтесь разом» була розроблена з метою надихнути батьків спілкуватися зі своїми дітьми повно цінніше та якісніше. У рамках цієї програми провели психологічне дослідження, спрямоване на пошуки шляхів налагодження спілкування батьків з дітьми [4].

Висновки. Однак, вітчизняна практика показує, що соціальна відповідальність поки що не є особливістю діяльності суб'єктів господарювання, а її існування – це поодинокі випадки. Розповсюдження принципів соціальної відповідальності сприятиме не тільки зростанню конкурентоспроможності економіки України, може стати вагомим поштовхом до інноваційного розвитку, справою, яка принесе користь як бізнесу, так і суспільству вцілому.

Література

1. Бандирська О.В. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні / О.В. Бандирська // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 10. – С. 60-64
2. Белявська К.С. Соціальна відповідальність бізнесу: еволюція поглядів на проблему/ К.С. Белявська // Вісник ХНУ. Екон. науки. – 2011. – № 1. – С. 230-234
3. Божкова В.В. Соціально-відповідальний бізнес як один із напрямків поліпшення іміджу вітчизняних суб'єктів господарювання / В.В. Божкова, Л.Ю., Сагер // Механізм регулювання економіки. – 2010. – № 1. – С. 145-153
4. Інтернет портал для українців. – Режим доступу: www.management.com.ua
5. Інтернет-сторінка, присвячена Глобальному Договору ООН. – Режим доступу: <http://www.unglobalcompact.org/>
6. Офіційний сайт міжнародної організації праці. – Режим доступу: www.ilo.org